

Bakgrund

Fibra AB är ett lokalt stadsnät som levererar nät- och kommunikationsoperatörstjänster inom våra ägare, tillika nätägares kommunområden (Strängnäs, Hallstahammar samt Västerås). Fibra AB erbjuder ett öppet stadsnät i dess verkliga betydelse, dvs samma avgifter och villkor gäller för alla tjänsteleverantörer (TL). Vi har inga särskilda avgifter för att få erbjuda tjänster via vår portal och konkurrerar inte med egna parallella erbjudanden till privatmarknaden. Vi är alltså kommunikationsoperatör (KO) i vårt eget nät. I skrivande stund har vi totalt ca 65 000 anslutna kunder.

Inledning

Lite längre ned i detta svarsdokument hittar ni de frågor som skall besvaras enligt Bilaga 2. Mot bakgrund av de övergripande slutsatser som leder fram till dessa frågor, vill vi klargöra med vilken infallsvinkel vi ser på dagens situation och de eventuella risker som vissa grupper av slutkunder kan drabbas av och som eventuellt även kan behöva skydd via marknadsreglering från tillsynsmyndighet.

Om vi startar i ett makroperspektiv och på Europeanivå, så har vi svårt att hitta några större anomalier vad beträffar prissättning av bredbandstjänster mellan Sverige och jämförbara länder. Utifrån detta faktum ser vi inga behov att påtvinga marknaden reglering. En enkel marknadsundersökning ger följande resultat:

Hur ser prisbilden ut i olika europeiska länder för att köpa 100 Mbps, symmetriskt?

Här är en grov uppskattning av priserna i några europeiska länder (fram till september 2021). Priset gäller för en 100 Mbps symmetrisk bredbandsanslutning och varierar beroende på operatör och avtal, men det kan ligga i intervallet:

Sverige:	300-600 SEK per månad.
Storbritannien:	25-45 GBP per månad. (13,76 → 344-619 SEK/mån)
Tyskland:	30-50 EUR per månad. (11,78 → 353-589 SEK/mån)
Frankrike:	25-40 EUR per månad. (11,78 → 295-471 SEK/mån)
Spanien:	30-50 EUR per månad. 11,78 (11,78 → 353-589 SEK/mån)

Sammanfattningsvis kan vi konstatera att de svenska priserna inte avviker speciellt gentemot övriga exempel ovan och att detta förhållande knappast förändrats fram till idag.

Om vi då ställer samma fråga inom Sverige, så blir svaren likartade, dvs det finns inga avgörande skillnader på slutkundspriser mellan olika regioner (jämförbara tjänster). ISP X har ungefär samma pris för 100/100 Mbps i nät A som nät B.

Vi konstaterar också en generell avsaknad av ekonomiska problemrapporter eller konkurser inom segmentet. Ingen ISP, operatör eller stadsnät har oss veterligen, tvingats bort pga ekonomiskt obestånd. Kakan verkar räcka till alla, frågan är snarare hur den ska fördelas.

Att nätinфраstruktur skapar en typ av beroende är lite av en ekonomisk "grundlag" då det, som PTS också framhåller, inte är möjlig för parallelltablering att nå lönsamhet. Detta gäller inte bara fibernät utan även elnät, vägnät, vatteninfrastruktur osv. Vi förstår dock att det kan finnas en viss oro inför det faktum att nätägaren teoretiskt kan begära oproportionellt höga avgifter. Samtidigt måste PTS förhindra marknadsregleringar som kan skada marknaden generellt och skydda de aktörer som investerat stora belopp i nätetablering. Avskrivningsregler medför fortsatt att nätägare har en stor kostnads massa att bära.

Vi noterar också att större operatörer, av vilka vissa avyttrat hela sitt egna fysiska nät, gärna skulle se en tillgång till den svenska nätinфраstrukturen. Att detta skulle minska små tjänsteleverantörers möjligheter att nå slutkunder eller att det skulle försvåra för fortsatt utveckling av stadsnät i samverkan (vara ett alternativ till stora operatörer), lär för dem ses som affärsmässigt positiva effekter.

Mot denna bakgrund och utgångspunkt har vi efter bästa förmåga försökt svara på frågorna enligt nedan.

Bilaga 2 – Särskilda frågor

PTS efterfrågar genom samrådet era synpunkter på utkastet till marknadsanalys. I denna bilaga slutsats ställer PTS frågor som vi är särskilt intresserade av att få synpunkter på.

Frågor som rör slutsatser i utkastet till marknadsanalys

Fråga 1 - Avgränsning av slutkundsmarknaden, olika tekniker

Mellan bredbandstjänster via mobila nät och bredbandstjänster över fiber- och kabel-tv-nät förekommer det väsentliga skillnader vad gäller faktorer som påverkar tjänsternas kvalitet och kapacitet. Bredbandstjänster som erbjuds via mobila nät ingår därför inte på de relevanta slutkundsmarknaderna.

- a) Delar ni PTS bedömning att bredbandstjänster som erbjuds via vi mobila nät inte ingår på den relevanta produktmarknaden på slutkundsnivå? Motivera gärna varför.

Nej. Vår bedömning är att PTS värdering av mobilt 4G/5G som alternativ till fiberbaserad datadistribution är överdrivet försiktig och kommer tack vare 5G att få en större inverkan över tid.

Tjänsteleverantörerna i vårt nät levererar idag i huvudsak tjänsten 100/100 Mbps eller lägre. Många inom denna användarkategori möter sina behov via ett 5G abonnemang. Över tid kommer detta alternativ definitivt vara en faktor som verkar hämmande på eventuella möjligheter att ta ut överpriser i fastnäten, dvs i en högre grad jämfört med PTS analys. Vi ser sedan länge ett intresse hos slutkunden att undvika instegskostnader genom att jämföra och välja ett mobilt alternativ. Skillnaden

i flexibilitet är också en viktig faktor, när kvalitén nu höjs via 5G tekniken. Mobilabonnemanget fungerar inte bara hemma utan även på resan, i stugan, husbilen eller husvagnen vilket är en konkurrensfördel jämfört med fiberinfrastrukturen.

Fråga 2 - Avgränsning av slutkundsmarknad, uppdelning mellan en- och flerfamiljshus

Förutsättningarna för att förhandla om priser samt skillnaderna i faktiska slutkundspriser är så pass väsentliga att bredbandstjänster levererade över fibernät till enfamiljshus respektive till fiber- eller kabel-tv-nät till flerfamiljshus utgör olika produktmarknader på slutkundsnivå. Slutkundsmarknaden består därför av två olika relevanta produktmarknader,

- En för bredbandstjänster till enfamiljshus, och
- En för bredbandstjänster till flerfamiljshus.

- a) Delar ni PTS bedömning att det finns skäl att avgränsa olika produktmarknader på slutkundsnivå? Motivera gärna.
- b) Om nej, beskriv varför.

I grunden nej, då vi anser att marknaden för fungerar tillfredställande och att denna indelning därför inte behöver genomföras. Grundproblematiken gäller även anslutningsnät för el, vatten och värme som också ger skalfördelar i flerfamiljshus. Skillnader vid ”volymuppkoppling” medför att tjänsten kan produceras och levereras på ett ofta mer effektivt sätt, vilket ger möjlighet till lägre kundpris för boende i flerfamiljshus jämfört med villaägare. Om detta verkligen sker i realiteten kan diskuteras, då fastighetsägaren ofta kräver ersättning löpande samt vid etablering av aktören som får leveransmonopol i dennes flerfamiljshus. Inlåsnings effekter kring t.ex. TV-utbud, försämrade tillgänglighet då redundans försvinner, kraftig överbokning mellan utlovad aggregerad bandbredd och anslutningskapacitet är andra effekter som kan vara negativa för den enskilda lägenhetsägaren. Vänligen se även svar till fråga 8

Fråga 3 - Avgränsning av relevant grossistmarknad

Mot bakgrund av skillnader som föreligger vad avser förekomsten av kommersiellt utbud av lokalt tillträde, produktutformning, lönsamhet och prissättning, gör PTS bedömningen att det finns sådana skillnader i konkurrenssituation att det finns skäl att avgränsa olika relevanta produktmarknader även på grossistnivå, nämligen

- Lokalt tillträde till fibernät som ansluter enfamiljshus (1-2 hushåll), och
- Lokalt tillträde till fibernät som ansluter flerfamiljshus (bostadshus med mer än två lägenheter).

- a) Delar ni PTS bedömning att det finns skäl att avgränsa olika produktmarknader på grossistnivå?
- b) Delar ni bedömningen att gränsdragningen är ändamålsenlig? Om inte, beskriv hur en gräns enligt er uppfattning bör dras och varför.

Nej, i dagsläget ser vi inget behov av att avgränsa/reglera marknaden enligt PTS förslag. Vänligen se svar/fördjupning på övriga frågor.

Fråga 4 - Avgränsning av geografisk marknad, lokalt tillträde till enfamiljshus

Nätägare som byggt fibernät till enfamiljshus möter inte något nämnvärt konkurrenstryck från andra nätägare. Det är inte heller möjligt att gruppera olika nätägares nät för att identifiera andra möjliga geografiska marknader.

Produktmarknaderna för lokalt tillträde till enfamiljshus är därför geografiskt avgränsade till respektive nätägares nät.

- a) Delar ni PTS bedömning att den geografiska marknaden omfattar respektive nätägares nät (som ansluter enfamiljshus)?
- b) Om ni inte håller med, förklara varför och hur ni anser att den geografiska marknaden bör avgränsas?

I grunden nej, då vi anser att marknaden fungerar tillfredställande och att denna indelning därför inte behöver genomföras. Vi delar dock uppfattningen att konkurrenstrycket från paralleletablering av fysisk fiberinfrastruktur är lågt för detta marknadssegment men att detta ligger i sakens natur, då etableringskostnaden är mycket hög. Dock finns alternativ till fiberbaserad bredbandsleverans som vi definitivt anser begränsar möjligheter till överprissättning av Tjänster till enfamiljshus. Vänligen se även svar till fråga 1,2 och 8.

Fråga 5 – Avgränsning av geografisk marknad, lokalt tillträde till flerfamiljshus

Nätägare på marknaden för flerfamiljshus kan visserligen möta ett visst konkurrenstryck från andra nätägare, pga. faktisk paralleletablering eller hot om paralleletablering. Konkurrenstrycket är dock inte så tydligt och väsentligt att det är möjligt att identifiera områden som är mindre eller större än respektive nät, där konkurrensvillkoren är homogena och väsentligen annorlunda än i andra områden. Sammantaget saknas förutsättningar för att identifiera skillnader i konkurrensförhållanden mellan olika andra geografiska områden än nät. Produktmarknaderna för lokalt tillträde till flerfamiljshus är därför geografiskt avgränsade till respektive nätägares nät.

- a) Delar ni PTS bedömning att den geografiska marknaden omfattar respektive nätägares nät (som ansluter flerfamiljshus)?
- b) Finns det enligt er uppfattning ytterligare omständigheter som stödjer slutsatsen att marknaden är nätbaserad?
- c) Om ni inte håller med, förklara varför och hur ni anser att den geografiska marknaden bör avgränsas?

I grunden nej, då vi anser att marknaden fungerar tillfredställande och att denna indelning därför inte behöver genomföras. Den största aktören som verkar i hela Sverige har differentierad prissättning på grossistmarknaden beroende på konkurrenssituation. Västerås har en prissättning, Skövde en annan. Detta betyder att det inte finns ett lokalt monopol utan en ständig jämförelse mellan alternativa leverantörer även av svartfiber.

Fråga 6 – Trekriterietestet, lokalt tillträde till enfamiljshus

Marknaderna för lokalt tillträde till enfamiljshus har sådana särdrag att det är motiverat att införa skyldigheter för företag som har betydande marknadsinflytande. Detta beror främst på avsaknaden av infrastrukturkonkurrens i kombination med avsaknad av tillgång till grossisttillträde som ger grossistkunderna reella möjligheter att konkurrera effektivt.

Trekriterietestet är således uppfyllt.

- a) Delar ni PTS bedömning att marknaderna för lokalt tillträde till enfamiljshus har sådana särdrag att det generellt sett finns ett regleringsbehov? Motivera gärna varför.
- b) Om ni inte delar PTS bedömning, vänligen förklara varför.
- c) Stämmer PTS bedömning att det generellt saknas kommersiell tillgång till lokalt tillträde (från andra än Telia, som i nuläget är reglerat)? Om inte vänligen förklara. Ange särskilt om detta avser en specifikt nät/nätägare.

Nej. Vi anser att marknaden för enfamiljshus fungerar tillfredställande. Vänligen se svar på övriga frågor.

Fråga 7 – Trekriterietestet, lokalt tillträde till flerfamiljshus

Övergripande strukturer och egenskaper på marknaderna för lokalt tillträde till flerfamiljshus i Sverige innebär att marknaderna inte kan anses ha sådana särdrag att det är motiverat att ålägga skyldigheter i syfte att motverka konkurrensproblem. Främst beror detta på tillgången på kommersiellt lokalt tillträde och fastighetsägarnas starka ställning.

Trekriterietestet är således inte uppfyllt.

- a) Delar ni PTS bedömning att marknaderna för lokalt tillträde till flerfamiljshus har sådana särdrag att det saknas regleringsbehov? Motivera gärna varför.
- b) Finns det ytterligare omständigheter som stödjer denna slutsats?
- c) Om inte, förklara varför reglering behövs. Ange särskilt om detta avser en specifikt nät/nätägare.

I grunden ja, då vi anser att marknaden fungerar tillfredställande och att denna indelning därför inte behöver genomföras. Vänligen se svar på övriga frågor.

Frågor som rör PTS fortsatta utredning

PTS kommer efter samrådet att vidta särskilda utredningsåtgärder för den fortsatta utredningen avseende förekomst av betydande marknadsinflytande och skyldigheter. PTS skulle ändå uppskatta er initiala uppfattning enligt följande.

Fråga 8 – Betydande marknadsakt

Vilka omständigheter kan enligt er uppfattning tala för eller emot att nätägare har, eller kan utöva, betydande marknadsinflytande på sin egen marknad för lokalt tillträde till fibernät till enfamiljshus?

Som framförts och exemplifierats i tidigare svar, anser vi att marknaden idag fungerar tillfredställande och därmed behöver inga formella regleringar tillföras. Alternativ finns för enfamiljshus och olika typer av anslutningsmöjligheter erbjuds redan idag, även om parallellanslutning av fiber oftast inte är ekonomiskt försvarbar. Dessa alternativa möjligheter kommer att accentueras ytterligare, när nu 5G utbyggnaden accelererar.

Fibra och ett antal andra stadsnät har valt att från grunden bygga nätet utifrån en ringbaserad topologi. Detta innebär förenklat att vi har core ring, distributionsringar och accessringar. Fördelen för slutkunden är att tjänstens tillgänglighet ökar (vid fel, t.ex. avgrävning, finns alternativ väg via ringen och trafikriktningen ändras automatiskt/omedelbart). Nodplacering och dimensionering av fiberstråk har påverkats av detta topologival. Vid uppkoppling av ett passivt svartfibernät mellan Tjänsteleverantörens anslutningspunkt och enskild villa, försvinner denna fördel. Att mot den bakgrunden ålägga nätleverantörer krav på access via svartfiber till samtliga nätets villaanslutningar, kan medföra:

- Erbjudna Nodaccess – behov utbyggnad?
- Erbjudna Nodutrymme – behov utbyggnad?
- Svartfibertillgång distributionsnät – behov utbyggnad?
- Svartfibertillgång core nät – behov utbyggnad?
- Dokumentation och administration – ökad belastning?
- Ökat behov av lokal personal/tekniker?

KO/TL och/eller Kommunikationsoperatörer

- Aktiv utrustning – Komplettering?
- Inplaceringsavtal (villanod m.fl.)?
- Hyra transportfiber?
- SLA – Egen serviceorganisation?
- Parallelltablering hos slutkund?
- Ökat behov av lokal personal/tekniker?
- Dokumentation och administration – ökad belastning?

Detta kommer knappast att reducera slutpriset ute hos villaägaren, om det ens är praktiskt möjligt att genomföra? Själva funktionen som ger 100%-ig marknadstillgång, finns redan i de öppna näten via befintliga tjänsteportaler. Vi ställer oss tveksamma till att det utvecklats någon större parallellmarknad/differentierat tjänsteutbud inom Telias nätområden, trots att Telias nät under många år omfattats av dylik reglering och är den enskilt största nätägaren.

Mot denna bakgrund menar vi att det inte finns en Grossistmarknad enligt PTS definition och att reglering av dagens marknad inte kommer att kunna skapa en.

”Bilaga 3 Lista nätägare” visar med stor tydlighet att majoriteten av nätägarna är Stadsnät. Vi är en stor anledning till att villaägare i så hög grad har möjlighet att välja anslutningsalternativ fiber. Vi byggde i många fall där marknaden inte ville. Majoriteten är kommunalt ägda med en stor transparens vad beträffar räkenskaper och verksamhet. Om EU och PTS anser att det framgent finns risk att nätägare utnyttjar sin påstådda position, borde det finnas mycket enkla verktyg för att t.ex. etablera vad som är en rimlig kostnad att producera och leverera ett tjänsteutbud samt vad som krävs för att kalla sin portal för konkurrensneutral. Vår bedömning är att förslaget på regleringsmodell drivs och understöds av större marknadsaktörer, som i sin affärsmodell har att vinna på att få kontroll på hela värdekedjan. Detta genom att få tillgång till andra nätägares fiberinfrastruktur. En fiberinfrastruktur som har etablerats enligt befintliga marknadsvillkor.

Som tidigare sagts, det är inte storleken på kakan som är problemet, utan hur den fördelas.

Fråga 9 – Skyldigheter

Om ni delar PTS bedömning avseende regleringsbehov på marknaderna för lokalt tillträde till enfamiljshus,

- a) Har ni någon uppfattning vilken typ av grossisttillträde som bör åläggas (t.ex. lokalt fysiskt och/eller virtuellt (VULA), annan skyldighet)?
- b) Förklara om detta gäller generellt eller på nätmarknader av olika typ och storlek.

Vi menar att det inte föreligger något regleringsbehov i den mening som detta dokument antyder. Vår övertygelse är att ett ”Öppet nät”, i dess korrekta betydelse, fungerar mycket väl och skyddar snarare villamarknaden genom den indirekta konkurrens det erbjuder. Vad innebär då ett legitimt ”Öppet nät”? Vi ser följande punkter som mycket viktiga:

- En rimlig relationsavgiftsstruktur, baserad på vad det kostar att etablera nätet och vad det kostar att driva och underhålla det.
- Inga skillnader mellan olika TL vad gäller debitering (relationsavgift).
- Ingen parallellkonkurrens mellan nätägare och TL till villamarknaden. Dvs nätägaren ska erbjuda ett konkurrensneutralt öppet nät med lika villkor, även om man själv äger en tjänsteleverantör.
- Om nätägaren även är KO, skall han producera de tjänster som TL kan nyttja och skapa konkurrenskraftiga erbjudanden av.

Med en öppen, konkurrensneutral tjänsteportal erbjuds marknaden samtliga Tjänsteleverantörstjänster och man undviker de inlåsnings effekter och den avsaknad av flexibilitet

som kan drabba individer via kollektivavtal. Nyckeln för PTS (Konkurrensverket?) är i så fall att följa upp och säkerställa att relationsavgiftsstrukturen är rimlig. Här borde det dock finnas goda möjligheter, då väldigt många nätägare till och med omfattas av offentlighetsprincipen.

VULA

Varför bekosta VULA teknik enligt nedan när det redan finns ett "virtuellt" nät som erbjuder samtliga, anslutna kunder till samtliga tjänsteleverantörer, dvs ett neutralt Öppet Stadsnät?